

Vergaderjaar 2009–2010

29 754

Terrorismebestrijding

Nr. 168

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 oktober 2009

Naar aanleiding van het verzoek van uw Kamer tijdens het AO JBZ-Raad van 15 oktober informeer ik u over de ontwikkelingen rond de vloeistoffenmaatregel in de burgerluchtvaart.

Achtergrond van de maatregel

De vloeistoffenmaatregel is in de Europese Unie sinds 6 november 2006 van kracht. Aanleiding vormde de arrestatie van 3 terreurverdachten die met behulp van vloeibare explosieven aanslagen wilden plegen tegen de burgerluchtvaart. De verdachten in deze zaak zijn op 7 september 2009 door een rechtbank in Groot-Brittannië veroordeeld tot levenslange gevangenisstraffen.

Internationaal wordt erkend dat er sprake is van een onverminderde dreiging.

Uit onderzoek blijkt dat de screeningsapparatuur voor het opsporen van vloeibare explosieven thans niet toereikend is om het met deze dreiging samenhangende risico tot een acceptabel niveau terug te brengen.

Verantwoordelijkheid voor de beveiliging burgerluchtvaart in Nederland en in de Europese Commissie

De beveiliging van de burgerluchtvaart valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie en is ondergebracht bij de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding. Vanuit mijn verantwoordelijkheid heb ik uw Kamer steeds geïnformeerd over de vloeistoffenmaatregel (zie onder meer TK 2008–2009, nr. 710 en TK 2007–2008, 29 754, nr. 131).

In Brussel is de beveiliging van de burgerluchtvaart ondergebracht bij het DG Transport en Energie (DG TREN) van de Europese Commissie (EC). Dit verklaart waarom het onderwerp wordt geagendeerd voor de Transportraad en niet voor de JBZ-raad. Bij de Transportraad wordt het kabinet vertegenwoordigd door de minister van Verkeer en Waterstaat, zo ook op 9 oktober.

Verlenging van de maatregel

Vanaf 29 april 2010 zal nieuwe Europese regelgeving inzake de beveiliging van de burgerluchtvaart (Vo. (EG) nr. 300/2008) van toepassing te zijn. Deze regelgeving voorziet thans niet in de verlenging van de beperkingen op het meenemen van vloeistoffen in vliegtuigen aangezien bij de EC en de lidstaten de verwachting bestond dat er vanaf 29 april 2010 apparatuur beschikbaar zou zijn die het mogelijk maakt om vloeistoffen te screenen. De EC heeft dit bij brief van 4 september 2008 kenbaar gemaakt aan het Europees Parlement (EP) (zie bijlage 1 voor de briefwisseling)¹. In diezelfde brief is tevens aangegeven dat, wanneer onverhoopt mocht blijken dat er geen technologische oplossingen in 2010 voorhanden zijn, de EC alsnog een gewijzigd voorstel zal indienen waarin een verlenging van de huidige vloeistoffenmaatregel is opgenomen. Uw Kamer is hierover geïnformeerd in antwoord op kamervragen van lid Pechtold (TK 2008–2009, nr. 710).

Tijdens de Transportraad van 9 oktober jl. heeft de EC op hoofdlijnen een eerste voorstel toegelicht. Het betreft een gefaseerde aanpak waarbij het huidige verbod op vloeistoffen, via stappen in 2010, 2012 en 2014, volledig wordt vervangen door screening van vloeistoffen met behulp van nieuwe technologie. De meeste lidstaten, waaronder Nederland, hebben echter hun zorgen geuit over het voorstel. Bepalend hierin is dat de techniek nog niet voldoende is uitontwikkeld met als gevolg dat reeds de eerste fase van het voorstel, gepland voor 2010, niet haalbaar is. Voorts betekent de gefaseerde aanpak dat er meerdere keren grote financiële investeringen gedaan moeten worden. Bovendien heeft dit telkens forse operationale consequenties voor luchthavens terwijl de voordelen voor de passagier beperkt zijn.

Tijdens een bijeenkomst op 21 oktober jl. van het regelgevend comité, het zogeheten Aviation Security Committee, is opnieuw gesproken over de vloeistoffenmaatregel. Een belangrijke uitkomst is dat met gekwalificeerde meerderheid een voorstel is aangenomen waarmee de vereiste technische standaarden van screeningsapparatuur van vloeistoffen zijn vastgesteld. Dit is van groot belang voor fabrikanten van screeningsapparatuur omdat zij aan de hand van deze standaarden gericht hun producten kunnen uitontwikkelen.

Voorts heeft er nog geen besluitvorming plaats gevonden over een verdere verlenging van de vloeistoffenmaatregel na 29 april 2010. De EC zal de kwestie eerst op 10 november a.s. bespreken met het EP. Naar verwachting wordt op 18 november a.s. een besluit genomen in het Aviation Security Committee wat vervolgens ter goedkeuring aan de Raad en het EP wordt voorgelegd.

Ontwikkeling van nieuwe apparatuur

In 2008 is door de EC en de lidstaten de «Roadmap on liquids» ontwikkeld, een stappenplan met het doel om zo snel mogelijk beschikking te krijgen over technologie waarmee vloeibare explosieven kunnen worden gedetecteerd. Het betreft hier een nauwe samenwerking tussen de EC, de European Civil Aviation Conference (ECAC), producenten van screeningsapparatuur, de Airports Council International (ACI) en diverse lidstaten waaronder Nederland. Daarnaast is er regelmatig overleg met internationale partners waaronder de Verenigde Staten.

Nederland neemt samen met het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Duitsland deel aan de ECAC Liquid Explosives Study Group. Dit expertforum op het gebied van vloeibare explosieven heeft tot doel het ontwikkelproces van screeningsapparatuur voor vloeibare explosieven in internationaal

---

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

verband te stimuleren. In augustus 2009 heeft de studiegroep aan de EC een overzicht geleverd van de stand van de techniek. Dit overzicht was onder andere gebaseerd op een uitgebreide serie testen uitgevoerd bij verschillende laboratoria. Hieruit is gebleken dat op dit moment twee soorten apparatuur voldoende onderscheidend vermogen hebben om vloeibare explosieven van onschuldige vloeistoffen te onderscheiden:

- apparatuur die flessen kan scannen nadat deze zijn opengemaakt;
- apparatuur waarbij dichte flessen 1 voor 1 aan het apparaat dienen te worden aangeboden.

De tijd die gepaard gaat met het scannen door deze apparatuur is dermate lang dat deze redelijkerwijs niet inzetbaar is in het security proces op luchthavens.

Betrouwbare apparatuur die meer dichte flessen in één keer kan scannen laat volgens de experts nog minimaal twee jaar op zich wachten.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin